

فضائل ماه رجب و دعای ماه رجب و تفسیر آن

هفتمین ماه از سال هجری قمری رجب نام دارد که نباید فضیلت آن را به بوته فراموشی سپرد زیرا در میان ماههای دوازده گانه تنها و بدون ائتلاف با ماههای دیگر از حرمت و قداست برخوردار می باشد، در واقع چهار ماه در قرآن کریم با تعبیر «حرم» یعنی برخوردار از حرمت یاد شده است که یکی از آنها فرد است که رجب نام دارد و در آن قتال و کشتار حرام می باشد.

رسول اکرم (ص) فرموده اند: «رجب ماه بزرگ خداست و هیچ ماهی در حرمت و فضیلت به پایه آن نمی رسد و قتال با کافران در این ماه حرام است، آگاه باشید که رجب ماه پروردگار است و شعبان ماه من و ماه رمضان ماه امت من است و اگر کسی در ماه رجب حتی یک روز روزه بدارد خدا را از خود خشنود ساخته و خشم الهی از او دور می گردد».

امام هفتم (ع) فرموده اند: رجب نام نهری است در بهشت که از شیر، سفیدتر و از عسل، شیرین تر است؛ هر کس یک روز از آن را روزه بدارد خداوند از آن نهر به او بیاشامد.

از امام صادق (ع) نقل شده که حضرت محمد (ص) فرمود: رجب ماه استغفار امت من است، پس در این ماه طلب آمرزش کنید که خداوند آمرزنده و مهربان است و رجب را «اصب» می گویند زیرا که رحمت خداوند در این ماه بر امت من بسیار ریخته می شود پس بسیار بگوئید استغفر الله و اسئله التوبه.

در حدیث است که حضرت نوح (ع) روز اول این ماه سوار بر کشتی شد و نجات یافت و فرمودند: کسانی که با او هستند روزه بدارند و هر که این روز را روزه بدارد آتش عذاب یک سال از او دور می شود و نیز طبق سخن حضرت صادق (ع) خواندن زیارت امام حسین (ع) در روز اول این ماه مستحب و تأکید شده است.

پیامبر (ص) فرمودند: رجب برای امت من ماه استغفار است پس در این ماه به محضر پروردگار از گناهان خویش پوزش طلبید که خداوند بخشنده ای مهربان است.

امام صادق (ع) فرمود: روزه بیست و هفتم رجب را از دست مده که آن روزی است که مقام نبوت به محمد (ص) داده شد و ثواب آن برای شما به اندازه ثواب شصت ماه است.

نام های رجب

ماه رجب، به دلیل برخورداری از مزایای گوناگون و توجه به ابعاد معنوی آن، نام های دیگری نیز دارد؛ نام هایی مثل ماه آمرزش خواهی (شهر الاستغفار)؛ ماه تک (رَجَبُ الْفَرْد) به دلیل تنها واقع شدن و جدا شدن آن از سایر ماه های حرام؛ سرشار (رَجَبُ الْأَصَب) به دلیل نزول سرشار رحمت الهی؛ ماه امیرمؤمنان (شهر امیرالمؤمنین)، ریسمان الهی و اصم یعنی برخوردار از فضیلت های بسیار .

مناسبت های رجب

ماه رجب، از ماه های بزرگی است که طلوع سه امام معصوم، امام علی علیه السلام، امام محمد باقر علیه السلام و امام جواد علیه السلام را در آن شاهدیم و شروع بزرگ ترین جنبش تاریخ بشری، یعنی برانگیخته شدن پیام آور مهر و محبت، محمد مصطفی صلی الله علیه و آله برای هدایت و سعادت انسان ها، در آن اتفاق افتاده است. یاد و نام پیشوایان شهید این ماه، حضرت امام موسی کاظم علیه السلام و امام هادی علیه السلام و نیز پیام آور کربلا، زینب کبری علیه السلام گرما بخش دل های مؤمنان است و نیمه رجب هم، پذیرای معتکفان کوی دوست خواهد بود و شاهد خلوت مشتاقان

فلسفه ماه های حرام

ماه رجب، یکی از چهار ماه حرام است که در آن از جنگ و خونریزی نهی شده است. تحریم جنگ در این چهار ماه، یکی از راه های پایان دادن به جنگ های طولانی و وسیله ای برای دعوت به صلح و آرامش بود؛ زیرا هنگامی که جنگ جویان چهار ماه از سال اسلحه را بر زمین گذاشته و صدای چکاچک شمشیرها خاموش گردد و مجالی برای تفکر و اندیشه به وجود آید، احتمال پایان یافتن جنگ بسیار زیاد است. اسلام در هر سال برای پیروان خود یک آتش بس چهارماهه اعلام می دارد که این خود نشانه روح صلح طلبی اسلام

است. البته اگر دشمن بخواهد از این قانون اسلامی سوء استفاده کند و حریم ماه‌های حرام را بشکند، اجازه مقابله به مثل به مسلمانان داده شده است.

لیلة الرغائب

از جمله شبهای بزرگ و با عظمت ماه رجب شب جمعه اول این ماه است. معروف به لیلة الرغائب، اعمال مخصوصی در این شب ذکر شده که به واسطه آن اعمال برکات و پاداش فراوان بر انسان سرازیر می‌شود. رغائب جمع رغیبه است به معنی «امر مرغوب فیه عکاء کثیر» یعنی شبی که در آن عطاها و مواهب فراوان بدست می‌آید در حدیث است شب جمعه اول این ماه احیاء و بیداری و نیایش فضیلت ویژه دارد و موجب دست‌یابی به عطایای ارزشمند حضرت پروردگار است، در حدیث است که رسول خدا(ص) فرمود: ملائکه این شب را به این نام نهادند و محدثان در کتاب‌های دعا نمازی با کیفیت مخصوصی در این شب ذکر کرده اند که پیامبر(ص) فرمود: هر کس این نماز را در این شب انجام دهد ثواب این نماز به نیکوترین صورت با روی خندان و درخشان و با زبانی فصیح در شب اول قبر در حضور این فرد ظاهر شود و به او می‌گوید: ای دوست من مژده می‌دهم تو را که از هر شدت و سختی نجات یافتی، نمازگزار می‌گوید: تو کیستی که من تاکنون چنین صورتی زیبا با چنین جلوه ای ندیدم و سخنی شیرین‌تر از کلام تو نشنیده ام و بویی بهتر از بوی تو نبوئیدم در پاسخ می‌گوید: من همان نماز لیلة الرغائبم که شما انجام دادی. امشب آمده ام نزدت باشم تا حق را ادا کنم و مونس تنهایی تو باشم و وحشت را از تو بردارم و چون در صور دمیده شود من در عرصه قیامت سایه بر سر تو خواهم افکند پس خوشحال باش که خیر از تو معدوم نخواهد شد .

کیفیت اعمال لیلة الرغائب

روز پنج شنبه اول آن ماه روزه گرفته شود. چون شب جمعه شد مابین نماز مغرب و عشاء دوازده رکعت نماز اقامه شود که هر دو رکعت به یک سلام ختم می‌شود و در هر رکعت یک مرتبه سوره حمد، سه مرتبه سوره قدر، دوازده مرتبه سوره توحید خوانده شود. و چون دوازده رکعت به اتمام رسید، هفتاد بار ذکر "اللهم صل علی محمد النبی الامی و علی آله" گفته شود. پس از آن در سجده هفتاد بار ذکر "سبح قدوس رب الملائکة والروح" گفته شود. پس از سر برداشتن از سجده، هفتاد بار ذکر "رب اغفر وارحم و تجاوز عما تعلم انک انت العلی الاعظم" گفته شود. دوباره به سجده رفته و هفتاد مرتبه ذکر "سبح قدوس رب الملائکة والروح" گفته شود. در اینجا می‌توان حاجت خود را از خدای متعال درخواست نمود. ان شاء الله به استجابت می‌رسد

سیزدهم ماه رجب و اعمال اعتکاف

از جمله فضیلت ماه رجب آن است که ایام البیض در آن واقع شده یعنی روز سیزدهم و چهاردهم و پانزدهم و اعتکاف برای خدا و روزه داری، در آموزه های دینی بر آن تأکید و سفارش شده است. و نیز ولادت حضرت امیرالمؤمنین علی(ع) در روز سیزدهم همین ماه واقع شده .

اعمال ام داوود

یکی از عبادتها و دعا‌های معروف که در ماه رجب به انجام آن تأکید شده، اعمال ام داوود است. در کتب حدیث نقل شده، جوانی در عراق که اهل معرفت بود به دست منصور دوانیقی به مدت طولانی در زندان او گرفتار شده بود که نامش داوود بود. مادرش تاب و توان خود را در فراق پسر از دست داده بود، روزی به خدمت امام صادق(ع) رفت و داستان را نقل کرد و از آن حضرت چاره جویی نمود. حضرت فرمود: آیا می‌دانی این ماه، ماه رجب است و دعا در آن زود به اجابت می‌رسد آنچه را که می‌گویم دقیقاً انجام ده تا فرزندت از زندان رهایی یابد.

ابتدا سه روز، سیزدهم، چهاردهم و پانزدهم رجب را روزه بدار و روز پانزدهم هنگام ظهر غسل کن و ۸ رکعت نماز به جا بیاور. (کیفیت نماز در مفاتیح الجنان ذکر شده به آن مراجعه کنید). همین که نماز را خواند پس از مدت کمی پسرش آزاد شد پس از آن ام داوود خدمت امام صادق(ع) رسید و پس از عرض سلام خبر رهایی پسرش را به او رساند. امام صادق(ع) فرمود: منصور دوانیقی در یکی از

شبها جدم علی بن ابی طالب (ع) را در خواب دید که به او هشدار داد: هرچه زودتر فرزندم داوود را آزاد کن و گرنه تو را در آتش می اندازم. منصور هنگامی که آتش را در مقابل خود دید دستور داد که داوود را آزاد کنند.

بیست و هفتم ماه رجب

روز بیست و هفتم ماه رجب روز مبعوث شدن پیامبر اسلام(ص) به رسالت و پیامبری است و روزه گرفتن در این روز مستحب و ثواب ویژه دارد برای هر کدام از این شبها اعمال مخصوصی ذکر شده است .

يَا مَنْ أَرْجُوهُ لِكُلِّ خَيْرٍ

ای که برای هر خیری به او امید دارم

وَأَمَّنُ سَخَطَهُ عِنْدَ كُلِّ شَرٍّ

و از خشمش در هر شری ایمنی جویم

يَا مَنْ يُعْطِي الْكَثِيرَ بِالْقَلِيلِ

ای که می دهد (عطای) بسیار در برابر (طاعت) اندک

يَا مَنْ يُعْطِي مَنْ سَأَلَهُ

ای که عطا کنی به هر که از تو خواهد

يَا مَنْ يُعْطِي مَنْ لَمْ يَسْأَلْهُ

ای که عطا کنی به کسی که از تو نخواهد

وَمَنْ لَمْ يَعْرِفْهُ

و نه تو را بشناسد

تَحَنُّنًا مِنْهُ وَرَحْمَةً

از روی نعمت بخشی و مهرورزی

أَعْطِنِي بِمَسْأَلَتِي إِيَّاكَ

عطا کن به من به خاطر درخواستی که از تو کردم

جَمِيعَ خَيْرِ الدُّنْيَا وَجَمِيعَ خَيْرِ الْآخِرَةِ

همه خوبی دنیا و همه خوبی و خیر آخرت را

وَأَصْرِفْ عَنِّي بِمَسْأَلَتِي

و بگردان از من به خاطر همان درخواستی که از تو کردم

إِيَّاكَ جَمِيعَ شَرِّ الدُّنْيَا وَشَرِّ الْآخِرَةِ

همه شر دنیا و شر آخرت را

فَإِنَّهُ غَيْرُ مَنقُوصٍ مَا أُعْطِيَ
زیرا آنچه تو دهی چیزی کم ندارد (یا کم نیاید) و

وَزِدْنِي مِنْ فَضْلِكَ يَا كَرِيمُ
بیفزای بر من از فضلت ای بزرگواری

يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ
ای صاحب جلالت و بزرگواری

يَا ذَا النِّعْمَاءِ وَالْجُودِ
ای صاحب نعمت و جود

يَا ذَا الْمَنِّ وَالطَّوْلِ حَرِّمِ شَيْبَتِي عَلَى النَّارِ
ای صاحب بخشش و عطا حرام کن محاسنم را بر آتش دوزخ